

Lena Callisen, tillförordnad
enhetschef Beredskapslagerenheten

Etablering av beredskapslager för spannmål

Sverige ska etablera beredskapslager

- Regeringen har givit Jordbruksverket i uppdrag att under 2026–2028 etablera beredskapslager av spannmål och insatsvaror till jordbruket

Beredskapslager av insatsvaror ska säkerställa att Sverige kan upprätthålla en viss produktion av mat vid krig. Krigsproduktionen tillsammans med beredskapslager av spannmål ska säkra 3 000 kalorier per person och dygn – vilket motsvarar behovet under höjd beredskap

Tre rapporter från SJV ligger till grund för beslutet:

- En robust livsmedelsförsörjning i kris och krig – beredskapslagring av spannmål, april 2024
- Mat i hela landet oavsett vad som händer – beredskapslagring av spannmål i de fyra nordligaste länen, mars 2025
- En robust livsmedelsförsörjning i krig och kris – del 2 Beredskapslagring av insatsvaror till jordbruket, mars 2025

Beredskapslagren är en säkerhetsfråga

- Ska förse civil befolkning och svensk militär med mat vid ett krig
- Uppfylla Natos krav på resilienta livsmedelssystem och på värdlandsstöd
- Stärka totalförsvaret och höja avskräckningsförmågan

”En robust och tryggad livsmedelsförsörjning är central för samhällets motståndskraft, för att upprätthålla försvarsviljan och för totalförsvarets funktion”

Totalförsvarspropositionen 2025-2030

Etablering av beredskapslager - utgångspunkter

Lagren ska fördelas över hela landet

- Minskar beroendet av transporter vid krig
- Säkerställer att vi har mat i alla delar av landet om viktig infrastruktur slås ut och delar av landet isoleras

Den privata sektorn ska vara helintegrerad i beredskapslagringssystemet

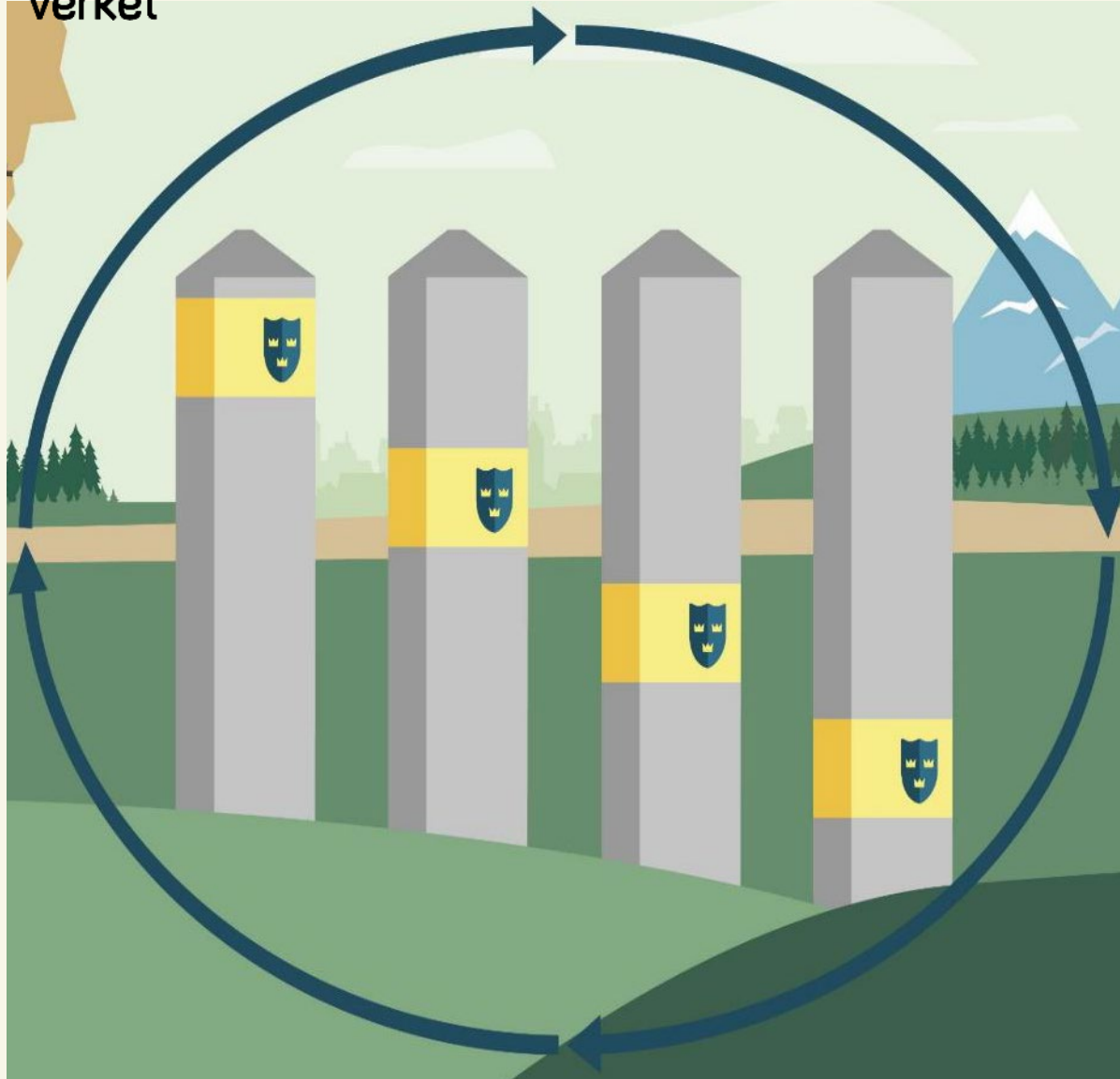
- Användning av befintliga anläggningar och infrastruktur ger möjlighet till effektivitet och samordningsvinster

Minimal påverkan på marknaden

- Uppbyggnaden ska ske succesivt och i ett tempo som säkerställer en minimal påverkan på marknaden
- Lagren ska användas vid en bristsituation som inte kan hanteras av marknaden eller på något annat sätt

Beredskapslagren ägs av staten

- I en snabbt uppkommen krissituation är det viktigt att staten har full dispositionsrätt till beredskapslagren så att livsmedelsberedskapen kan tryggas

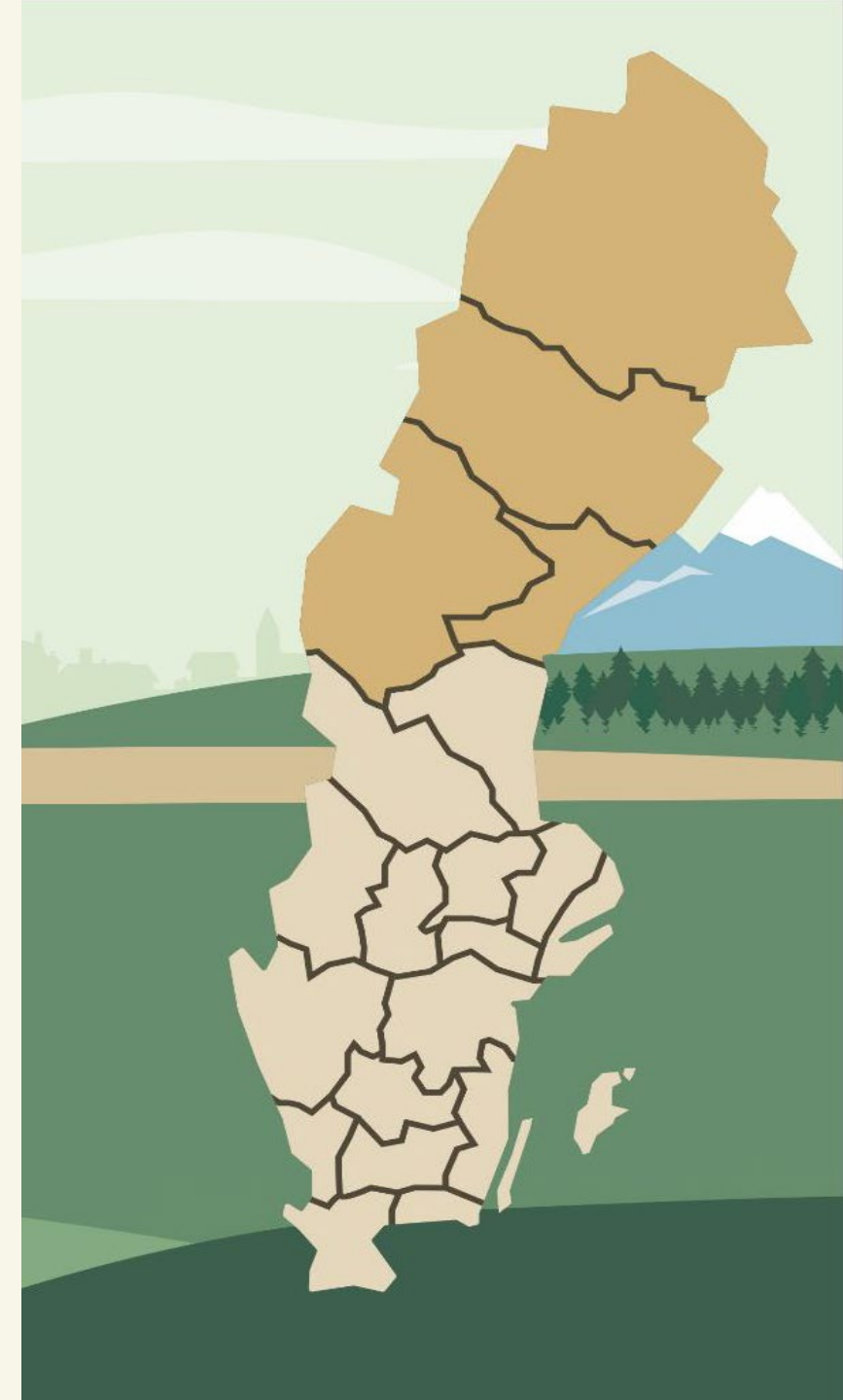
Omsättningslager som modell

- Beredskapslagren ska finansieras genom att staten tecknar avtal med företag
- Staten köper initialt en viss mängd vara av företagen och betalar sedan företagen för att hantera och omsätta varan i sin verksamhet
- Den mängd som staten har köpt ska alltid finnas tillgänglig på avtalad plats
- Det är regeringen som bestämmer när lagren får användas

I norra Sverige – kan det utöver denna modell också bli aktuellt med en modell där staten både äger och omsätter den lagrade varan. Detta pga. få aktörer och få lagringsutrymmen avsedda för spannmål i denna del av landet

Norra Sverige först ut

- Genom ändring i regleringsbrevet i slutet av september möjliggjorde regeringen för SJV att påbörja etableringen av beredskapslager i år
- Det är regeringen som har beslutat att vi ska inleda med etableringen av beredskapslager av spannmål
- Den 15 oktober gick SJV ut med en första upphandling av beredskapslager av spannmål i de fyra nordligaste länen – Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland
- Norra Sverige är helt beroende av transporter från södra Sverige för att klara sin livsmedelsförsörjning. Samtidigt är området strategiskt viktigt för Sveriges och Natos försvar
- I nästa steg kommer SJV att upphandla spannmål i övriga landet samt insatsvaror i hela landet

Beredskapslagerenheten

- Avdelningen för krisberedskap och civilt försvar där Beredskapslagerenheten finns skapades den 1 september 2025
- Beredskapslagerenheten ansvarar för etablering och hantering av beredskapslagren
- Uppbyggnadsfas (personalrekrytering pågår) samtidigt som upphandling pågår

Tillsammans bygger vi Sveriges livsmedelsberedskap

Tack för att ni har lyssnat!

Lena.Callisen@jordbruksverket.se